

Sygn. akt II UK 262/13

POSTANOWIENIE

Dnia 21 października 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Gudowska

w sprawie z wniosku P. D.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w W.
o rentę z tytułu niezdolności do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 21 października 2013 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 22 listopada 2012 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. przyznaje adwokat M. D., Kancelaria Adwokacka w W.
od Sądu Apelacyjnego w [...] kwotę 120 zł (sto dwadzieścia)
z uwzględnieniem podatku od towarów i usług w obowiązującej
stawce tytułem nieopłaconej pomocy prawnej w postępowaniu
kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22 listopada 2012 r. Sąd Apelacyjny, Sąd Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych w [...] oddalił apelację P. D. od wyroku Sądu
Okręgowego w W. z dnia 20 czerwca 2012 r., oddalającego jego odwołanie
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w W. z dnia 21 grudnia
2010 r. w przedmiocie odmowy przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności
do pracy.

Skarga kasacyjna ubezpieczonego, obejmująca wyrok Sądu Apelacyjnego w całości została oparta na podstawie naruszenia przepisów postępowania – art. 48 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (jednolity tekst: Dz.U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375 ze zm.) w związku z art. 5 i 212 k.p.c. przez nieudzielenie niezbędnych pouczeń o czynnościach procesowych i nieustanowienie dla skarżącego pełnomocnika z urzędu, koniecznego ze względu na jego stan zdrowia i nieporadność w realizacji uprawnień procesowych.

Skarżący wniósł o uchylenie wyroków sądów obydwu instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazał na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego sprowadzającego się do odpowiedzi na pytanie, czy zaniechanie ustanowienia, bądź oddalenie wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu osobie z problemami natury psychicznej (w jego wypadku z rozpoznaniem ograniczonych zaburzeń urojeniowych podobnych do schizofrenii) stanowi pozbawienie możliwości obrony, a w konsekwencji o nieważności postępowania z art. 379 pkt 5 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarżący nie wskazał na nieważność postępowania jako na podstawę skargi kasacyjnej, a tylko nawiązał do tej wady w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania w sformułowanym abstrakcyjnie zagadnieniu prawnym. Zważywszy jednak, że Sąd Najwyższy, rozpoznając skargę w granicach zaskarżenia, bierze pod rozwagę nieważność postępowania z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.), ten rozdzźwięk między podstawą skargi i wnioskiem o jej rozpoznanie nie uzasadnia orzeczenia *a limine* o odmowie przyjęcia skargi. W takim wypadku konieczne jest stwierdzenie, że wskazana okoliczność rzeczywiście zachodzi, a w szczególności,

czy skarżący w postępowaniu apelacyjnym został pozbawiony możliwości podejmowania czynności procesowych zmierzających do ochrony jego sfery prawnej (por. np. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 1961 r., 3 CR 953/60, Nowe Prawo 1963/1 str. 117 i wyroki z dnia 20 stycznia 1966 r., II PR 371/65, OSNCP 1966/10, poz. 172 oraz z dnia 27 maja 1999 r., II CKN 318/98 niepublikowany).

W sprawie objętej skargą kasacyjną Sąd pierwszej instancji oddalił wniosek skarżącego o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, natomiast Sąd drugiej instancji uwzględnił taki wniosek postanowieniem z dnia 11 grudnia 2012 r. Zgłoszenie przez skarżącego stosownych wniosków wyłączało potrzebę pouczeń w tym względzie. Naturalnie, zastosowanie się Sądu do wskazań płynących z tych przepisów nie rodziło po jego stronie powinności udzielenia skarżącemu pouczeń co do wnioskowania dalszych dowodów dla obalenia ustaleń wynikających z dowodów już przeprowadzonych (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 6 września 2000 r., II UKN 691/99, OSNAPIUS 2002 nr 5, poz. 123, z dnia 30 kwietnia 1997 r., II UKN 79/97, OSNAPIUS 1998 nr 2, poz. 58, z dnia 13 maja 1997 r., II UKN 100/97, OSNAPIUS 1998 nr 4, poz. 133, z dnia 16 września 1998 r., II UKN 214/98, OSNAPIUS 1999 nr 18, poz. 593 i z dnia 30 czerwca 1999 r., II UKN 21/99, OSNAPIUS 2000 nr 18, poz. 695).

Nie ma też przesłanek do uznania nieważności postępowania na podstawie oczywiście bezzasadnego zarzutu naruszenia art. 48 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego. Przepis ten, stanowiący, że sąd może ustanowić dla osoby, której postępowanie dotyczy bezpośrednio, adwokata z urzędu, nawet bez złożenia wniosku, jeżeli osoba ta ze względu na stan zdrowia psychicznego nie jest zdolna do złożenia wniosku, a sąd uzna udział adwokata w sprawie za potrzebny, dotyczy wyłącznie postępowania toczącego się na podstawie przepisów ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, a więc nie ma on zastosowania w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych o rentę z tytułu niezdolności do pracy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2013 r. I UK 494/12, niepubl.).

Mając to na względzie, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), zasądzając na rzecz pełnomocnika skarżącego z tytułu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej wynagrodzenie według

norm przepisanych (§ 19 w związku z § 12 ust. 2 i 13 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 461).

aw